

ЧАСТИНА ПЕРША

І не вподібнюйтеся до цього світу,
але перемінюйтесь обновленням
вашого розуму...

Послання до Римлян 12:2

1

Поклавши слухавку, Аліса не стримала вдоволеної усмішки. Катарський клієнт ухвалив заявку консалтингової фірми з комунікацій, де Аліса працювала. Неприлюдний тендер анонсували півроку тому. Катарське агентство міжнародної промоції шукало Західного партнера, щоб поліпшити імідж країни й розвіяти підозри про фінансування Ісламської Держави.

П'ять, усього п'ять учасників тендеру — дві американські компанії, одна іспанська, одна німецька й одна французька. Шанс на перемогу — один із п'яти, і Аліса твердо вірила в успіх.

Сидячи в робочому кабінеті, жінка зробила глибокий вдих і потягнулася, відкинувшись на спинку фотеля й розвернувши його до панорамного вікна. У шибці відобразалася діяльна жінка, вбрана в костюм доволі строгого крою, що не в'язався з неслухняною копицею довгих русявих кучерів. Жінка вимкнула настільну

лампі, і відображення в шибці зникло. На 53-му поверсі вежі Монпарнас вона була неначе просто серед неба — потьмареного на схилі дня неба, де пливли димчасті хмари. Біля підніжжя вежі вирувало життя міста, засвічувалися вечірні вогні поміж тисяч будинків, що простягалися в неозору далину й прихищали мільйони людей. О цій порі, у кінці робочого дня, дороги були запружені автівками, а на тротуарах сновигали невиразні цяточки — пішоходи. Аліса усміхнено розглядала світ долі. Стільки людей ще переконувати, стільки викликів приймати, стільки піднесення відчувати... Відтоді як вона ходить на семінари особистісного розвитку Тоубі Коллінза, у неї з'явилася впевненість у собі, що дозволяла отримувати задоволення від роботи попри напружену обстановку в офісі й конкуренцію.

Аліса знову вдихнула й розслабилася. Тео в цей час удома з нянею. Поль, як завжди, вернеться пізно. Вона, мабуть, уже буде спати, коли таксі висадить його коло будинку. І як би нічні таксисти заробляли без пізніх повернень працівників адвокатських контор?

Скоріше б відпустка, подумала Аліса. Можна буде провести трохи часу разом. Якщо її команда отримає катарський контракт, їй точно підвищать зарплату. Або дадуть велику премію. Напевно не відмовлять. За рахунок цього вони зможуть дозволити собі велику мандрівку всією сім'єю. А чом би не в Австралію? Австралія... досі не здійснена юнацька мрія.

Задзвонив телефон. Це її батько.

— Тату, я на роботі.

— Люба, ти приїдеш на вихідних у Клюні?

— Так, обов'язково.

— Чудова новина! І Поль теж?

— Ну, якщо не буде дуже зайнятий, наприклад об'їздом клієнтів у Френі чи Флері-Мерожисі¹; і якщо згодиться пропустити свої суботні курси малювання — це ж єдина його пристрасть, крім в'язниць.

— Перекажуй від мене вітання, — мовив тато, сміючись. — Зажди, а я сьогодні вранці стрів Жеремі. Схоже, справи в нього не дуже. Його мама хвилюється, постійно мені про це торочить. Якщо приїдеш на вихідних, вона просила, щоб ти якось його підтримала.

У Жеремі справи не дуже? Дивно, що Аліса не заважила цього, коли була в Бургундії на минулих вихідних. Жеремі... Худорлявий, русявий, світло-блакитні очі, тонкі риси предоброго обличчя. Їхнє спільне дитинство в Клюні... Ігри у квача на руїнах абатства, незліченні вигадливі парі (ставка завжди була одною: поцілунок на Новий рік); шалений регіт серед виноградної лози під час збору врожаю, коли вони ховалися та поїдали ягоди, замість збирати; перший поцілунок із ледь відчутним доторком губ у дев'ять років — ініціаторкою була вона, а він почервонів, як помідори на городі в дядька Едуара. Вони мріяли помандрувати разом на край світу — туди, де люди ходять догори дриґом, в Австралію. Уже тоді мріялося про Австралію...

---

¹ У цих французьких містах розташовані найбільші в'язниці.

Бідний Жеремі — новина про те, що в нього негаразди, засмутила Алісу. Усі здивувалися, коли після успішного навчання він прийняв радикальне рішення. Узяв, та й усе покинув, цілковито змінивши свій шлях, тоді як диплом магістра сталого розвитку був уже в нього в кишені...

Жеремі. Він був поруч, коли вона втратила матір, а потім найкращу подругу. Це сталося за кілька років до знайомства із Полем. Горе спричинило справжню екзистенційну кризу в Алісиному житті. Та Жеремі завжди був готовий вислухати, мав ангельське терпіння, віддано підтримував і по-справжньому допомагав.

Аліса теж хотіла йому допомогти, щось для нього зробити. Але що?

Жінка зробила глибокий вдих, окинувши поглядом натовп біля підніжжя вежі. Алісиним фахом були комунікації за кризових обставин й аж ніяк не психотерапія.

* * *

Масивна брама застогнала і знехотя відчинилася. Жеремі протиснувся надвір, лишивши в'язничну браму зачинятися із глухим скреготом. Звернув праворуч і попростував вуличкою Нотр-Дам, вдихаючи свіже повітря погідного березневого дня. Бруківка, що нею крокував Жеремі, потемніла під золотими променями сонця.

На розі вулиці Сент-Оділь суворий Дім фінансів зі заґратованими вікнами видавався сонним. Навпроти розташувалася тютюнова крамниця: до неї вишикувалося з десяток людей у чергу за лотерейними білетами. Сплативши обов'язковий податок, платять ще й довільний.

Жеремі проминув чергу й попростував до вулиці Ламартін — головної вулиці пречудового містечка Клюні, що її окрасою слугують пастельні фасади й барвисті вітрини. Жеремі машинально нарахував тридцять шість відвідувачів ресторанчика «Ля Насьйон», що смакували каву на терасі. Кава, подумав він собі, підтримує пробуджений стан духу, не пробуджуючи його насправді.

Трохи далі вишикувалася черга за лотерейними білетами до другої тютюнової крамнички — аж чотирнадцять осіб націлилися поліпшити своє життя лотереєю.

Жеремі нарахував двадцять два клієнти в ковбасника Дюпакьє, звідки линули пахощі, годні спокусити навіть вегетаріанця; і ще з десяток осіб із келихами вина в руках куштували сир біля сирного фургона.

Жеремі звернув на іншу вулицю, що вела вгору. Яскраві промені сонця підкреслювали виступи каменів, пілястрів, колон, піддашків й інших елементів фасадів романської архітектури. Багато люду зібралось у чудового оптика — вочевидь, прагнули отримати кращий зір. Та чи бачитимуть ясніше свій шлях у житті?

За столиками на терасі в кондитера-шоколатьє Жермена, чия слава ширилася далеко за межі регіону Божоле, сиділо тридцять чотири ласуни. Жеремі всміхнувся й подумав: люди віддаються чреволюбству, коли їхні душі зосереджені тільки на тілесних задоволеннях.

Повернув праворуч на вулицю Мюнісіпаль до абатства, проминув облаштоване у стилі Прекрасної епохи «Кафе дю Сантр», де на терасі й у залі нарахував двадцять вісім клієнтів. Ще більше поціновувачів вина

зібралось у винниці абатства. Діставшись Абатської площі, Жеремі обійшов широку терасу пивниці «Брас-сері дю Нор», доценту набиту людьми (щонайменше сімдесят охочих випити), і подався на вулицю Одинадцятого Серпня 1944 року; далі на вулицю Мерсьєр і на вулицю Барр. Туристичне агентство обіцяло клієнтам відкриття нових небес — реклама викликала в Жеремі усмішку.

Багато люду й навпроти агентства, в іншій винниці «О плезір ді вен», назва якої запевняє народ, наче вино й задоволення — тотожні поняття — дивна гра слів, як на пійло, що змінює нашу свідомість, та не годне її піднести.

Ще кілька метрів вулицею, і Жеремі вийшов до залитої сонцем церковної площі. На паперті стояли віряни й перемовлялися. Жеремі привітався, пройшов до входу, штовхнув оббиті шкірою двері, що із приглушеним звуком за ним зачинилися, і занурився у прохолоду церкви.

Усередині була похмура атмосфера, пахтіло вологим камінням і линув тонкий аромат ладану. Жеремі попрямував бічним нефом до хорів. Його кроки не порушили тиші, що в цьому приміщенні була повноправною володаркою. Жеремі прослизнув у ризницю й чекав у напівтемряві. Задзвонили дзвони, і він слухав до останнього удару, що довго відлунював під високим кам'яним склепінням. Тоді поволі попрямував до вівтаря й обернувся до вірян. Церковні колони здіймалися до стрілчастого склепіння, ваблячи погляди й думи до небес, чергуючись із довершеною впорядкованістю

і з'єднуючись у величні стрілчасті арки вздовж нефу. Усе в церкві видавалося грандіозним — простір колосальних розмірів й урочиста атмосфера. Обабіч нефу і навіть у центральній частині було темно, але, піднявши погляд, можна було побачити світло — яскраве світло, що заливало склепіння неначе надприродним сяйвом.

Жеремі окинув оком вірян, що порозсідалися рядами.
Дванадцять.

На стільцях у перших рядах нерівномірно розмістилося всього дванадцять парафіян.

Жеремі почав месу.

1

Після меси Жеремі провів парафіян до паперті. Сонце заливало стару покривлену бруківку й виблискувало на середньовічних фасадах маленької площі.

Дві пані похилого віку заходилися теревенити з ним про благодійні заходи. Підійшов старенький виноградар-пенсіонер і простягнув Жеремі футляр.

— Візьміть, отче, дозвольте вам це подарувати.

У Ключі виноградар дістав прізвисько Поміщик: його легко було впізнати здалеку за величною, старомодною ходою; незмінно у твідовій маринарці з шевронами; суворе обличчя й неслухняне сиве волосся а-ля Герберт фон Караян. Старенький був майже глухим, та компенсував слабкість авторитетним виглядом (щоправда, не годен був приховати доброї вдачі) й огрядністю,

яка, попри невисокий зріст, забезпечувала йому показну зовнішність.

Жеремі відкрив футляр.

— Годинник?

— Не шукайте підтексту! Я просто завважив, що у вас немає годинника.

— Але це дуже гарний годинник...

— Прошу?

Приятель виноградаря Етьєнн, попри заїкання, прийшов на допомогу. Худорлявий, низенький Етьєнн мав ніжні риси обличчя, зачесане набік волосся кольору слонової кістки і найдобріший погляд. Малоймовірно приятелювання глухого й заїки було не таким гротескним, як здається: Етьєннове мовленнєве порушення особливо давалося взнаки в особистих бесідах, але трохи відступало, коли чоловік відчував обов'язок переказати щось Вікторові.

— Пан священик к... каже..., годинник... дуже гарний! — прокричав Етьєнн приятелеві у вухо.

— А, так... французький, вироблений у Франш-Конте. Одна з останніх моделей...

Етьєнн раніше працював на виноробні. За роки ієрархічна дистанція між чоловіками поступово стерлася, і на пенсії Віктор згодився навіть перейти на «ти». Поміщик нетямився через якісь дрібнички і зганяв злість на Етьєннові, але той лише посміювався, бо вмів заплющувати очі на спалахи гніву колишнього патрона. Обидва вже передали естафету наступному поколінню: старша дочка Поміщика об'єднала зусилля з Етьєнновим сином. У часи